

De nadruk ligt op kennis halen

De Bouwdienst internationaal

tekst Willy Francissen

fotografie BVF/Leonard Davids, Bart Schultz

Rijkswaterstaat voert taken uit op Nederlandse bodem. Medewerkers van de Bouwdienst lopen dan ook op Schiphol de deur niet plat. Een enkeling reist voor zijn werk de hele wereld af, zoals Bart Schultz. Hij is buitenlandcoördinator van de Bouwdienst en weet wat zich afspeelt over de grens:

“Voor complexe infrastructurele projecten moet je in Azië zijn. Daar is véél aan de hand.”

Bart Schultz is senior adviseur bij de hoofdafdeling Waterbouw van de Bouwdienst en daarnaast buitenlandcoördinator. In deze laatste functie, die maar een klein deel van zijn werktijd in beslag neemt, houdt hij het overzicht over de buitenlandse contacten van de dienst. Hij is bovendien goed op de hoogte van de prioriteiten die het hoofdkantoor van Rijkswaterstaat legt in internationale relaties. Zo kan hij collega's bij de Bouwdienst adviseren die iets met het buitenland willen. Schultz heeft altijd 'in water' gezeten en voor zijn eigen werk veel gereisd, vooral in Azië. Hij vertelt er met zichtbaar plezier over.

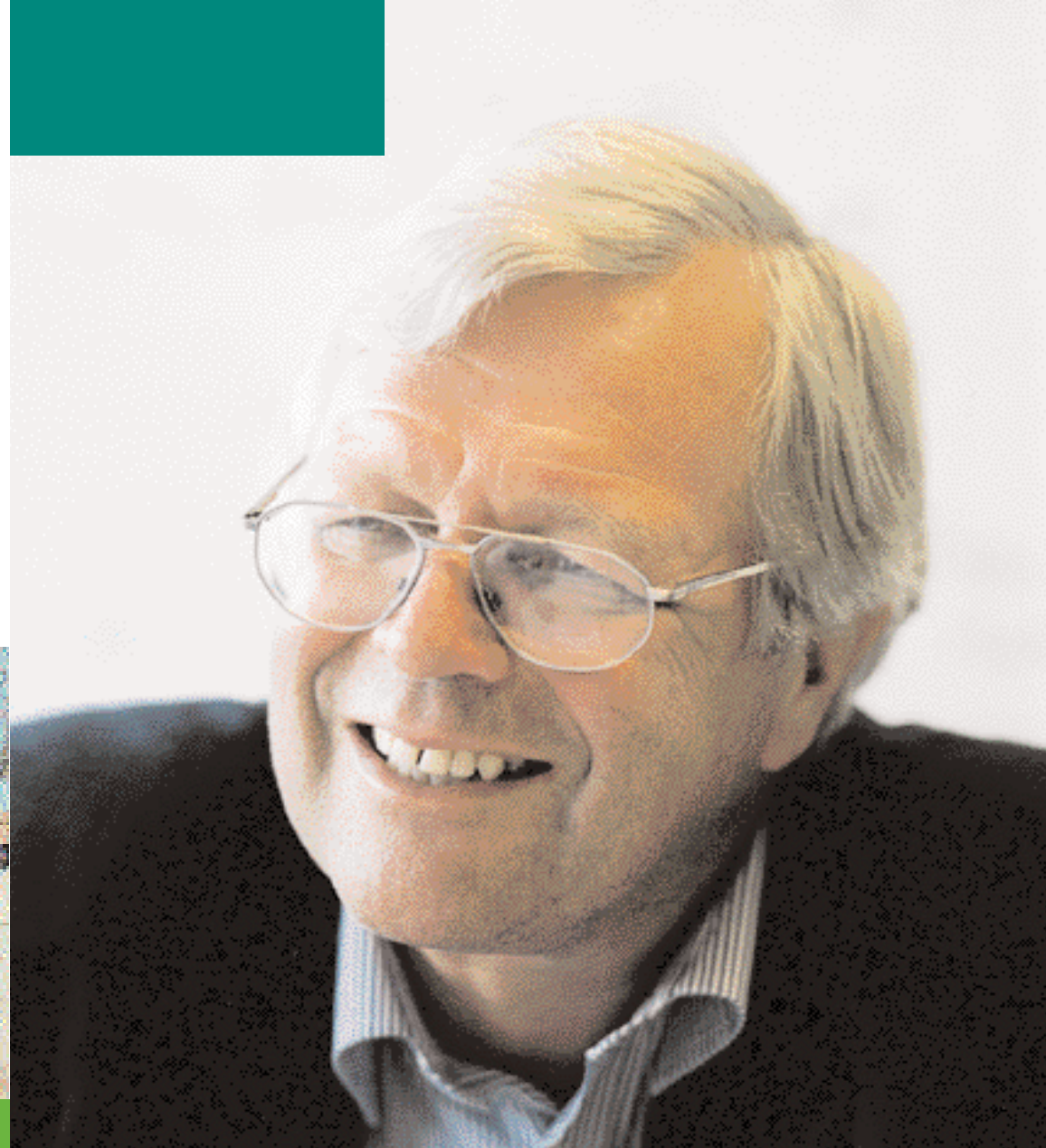
'Famous'

Zoals over die keer, in 1991, dat hij de Chinese leider Li Peng de hand schudde. Schultz was in Peking voor de jaarlijkse conferentie van waterbeheerders uit de hele wereld. Toen hij zijn naam noemde en vertelde dat hij uit Nederland kwam, reageerde Li Peng verheugd: "Ah, the Netherlands, famous for its watermanagement". De andere landenvertegenwoordigers moesten het doen met een hoofdknik en een hand.

Je zou denken dat onze expertise op het gebied van water de belangrijkste reden is om naar het buitenland te gaan. Toch is dat niet zo. Schultz licht toe: "We halen juist veel kennis uit het buitenland. De meeste van onze medewerkers reizen af in het kader van projecten die hier in Nederland worden uitgevoerd, zowel in de natte als in de droge infrastructuur. De waterkering bij Ramspol is bijvoorbeeld getest in Japan. Ook kennis over complexe constructies voor tunnels komt grotendeels uit het buitenland. Vooral in Azië gebeurt het. De projecten daar spelen zich af op een immens grote schaal, en vaak zijn ze inhoudelijk ook heel complex."

MoU's

De Bouwdienst haalt zijn kennis vooral uit China, uit de Europese Unie en de Verenigde Staten. Dat gebeurt op basis van zogenoemde *Memorandums of Understanding*, kortweg MoU's: internationale verdragen die Nederlandse bewindslieden sluiten met buitenlandse overheden. Ook buiten de MoU's leggen de Nederlanders contacten. Bart Schultz geeft bijvoorbeeld les aan buitenlandse studenten via UNESCO-IHE in Delft, het instituut voor wateropleidingen van UNESCO. Dat levert hem 'een gigantisch netwerk van alumni over de hele wereld' op. Al die Nederlandse contacten in het buitenland vergemakkelijken kennisuitwisseling, maar kunnen ook leiden tot meer opdrachten voor Nederlandse ingenieursbureaus, bijvoorbeeld uit China. ▷

Bart Schultz: "Nederland haalt veel kennis uit het buitenland. Vooral in Azië gebeurt het: daar spelen projecten zich af op immens grote schaal en vaak zijn ze inhoudelijk ook heel complex."

Linksboven:

Dit standbeeld op de oever van de Yangtze-rivier moet bescherming bieden tegen overstromingen. In het verleden is de dijk ter plaatse al verschillende keren doorgebroken. Bij een nieuwe doorbraak overstroomt een gebied waar meer dan vijftien miljoen mensen wonen.

Linksmidden:

De Gele Rivier in China is op veel plaatsen bedijkt met enorme dijken. Plaatselijk zijn de dijken beschermd met forse steenbekledingen.

Linksonder:

Inlaatpunt van irrigatiewater vanuit de Gele Rivier.

Rechts: Een zogenoemde flapgate in een kanaal in Indonesië.

Indonesische boeren bouwden en betaalden zelf deze brug.

Uitwisseling van kennis is belangrijk, maar de Bouwdienst voert in het buitenland ook wel projecten uit. Bijvoorbeeld voorstudies, al dan niet in samenwerking met ingenieursbureaus. Zo participeert de dienst in opdracht van de Franse en Belgische overheden in een studie naar een kanaal tussen de Seine en de Schelde. De Bouwdienst beoordeelt ook voorstellen van anderen, zowel voor commerciële projecten als voor projecten in het kader van ontwikkelingssamenwerking. Een enkele keer detachert de dienst een medewerker in het buitenland, of stuurt ad hoc een missie op pad. Schultz heeft eind jaren negentig deelgenomen aan een missie naar Vietnam, om in kaart te brengen welke waterprojecten in dat land in aanmerking kwamen voor Nederlandse ontwikkelingshulp.

Schultz doet zelf veel aan kennisuitwisseling in internationaal verband. Hij is al sinds 1984 lid van het

internationale forum voor waterbeheerders, de *International Commission on Irrigation and Drainage* (ICID). En hij geeft, zoals gezegd, les aan buitenlandse studenten. Maar hij heeft in zijn lange loopbaan als waterbeheerder in veel landen ook projecten helpen voorbereiden of uitvoeren. Zoals in Indonesië.

Indonesië

De Indonesische overheid heeft in de afgelopen tien jaar zo'n twee miljoen hectare laagland ontwikkeld langs de kusten van de dunbevolkte eilanden Sumatra, Kalimantan en Irian Jaya. Zo is landbouwgrond gecreëerd voor mensen van de dichter bevolkte eilanden, die zich hier willen vestigen. Schultz heeft de afgelopen drie jaar óók geholpen richtlijnen op te stellen voor beheer en onderhoud van waterbeheersingsystemen voor de Indonesische kustgebieden. De richtlijnen, die zijn opgesteld op basis van een *Memorandum of*

Understanding, worden de komende jaren getest. Dat gebeurt in drie proefprojecten bij Palembang op Sumatra. Schultz verwacht er veel van: "Als het aanslaat en de waterbeheersingsystemen goed worden beheerd en onderhouden, kunnen deze gebieden zich ontwikkelen tot de graanschuren van Indonesië."

Hij is onder de indruk geraakt van de schaal waarop in Azië wordt gewerkt. In China, waar hij elk jaar wel een keer komt, is dat het meest zichtbaar. Neem het stroomgebied van de Gele Rivier. Voor een deel van dit gebied heeft Schultz, in opdracht van de Chinese overheid, een jarenlange studie uitgevoerd naar waterbesparing. De Gele Rivier gaat bovenstrooms door een woestijngebied, waar de bewoners steeds meer water aftappen om landbouwgronden mee te irrigeren. De rivier staat daardoor aan de monding

Irrigatie met water uit de Gele Rivier.

Het buitenlandbeleid van Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat heeft zijn internationale activiteiten ingedeeld in vier categorieën:

- internationaal overleg om het beheer van wegen en wateren in Nederland goed te kunnen uitvoeren;
- kennisuitwisseling; (niet-projectgebonden) deelname aan internationale werkgroepen en conferenties;
- opdrachten van andere directies binnen Verkeer en Waterstaat. Het Directoraat-Generaal Water roept bijvoorbeeld regelmatig de hulp in van Rijkswaterstaat bij normstelling of standaardisering binnen de Europese Unie;
- leveren van expertise in opdracht van andere departementen of derden: vaak gaat het om een vraag van Ontwikkelingssamenwerking of van andere ingenieursbureaus. Economische Zaken vraagt ook regelmatig advies over economische samenwerkingsprojecten: bedrijven kunnen met subsidie projecten starten in het buitenland, RWS kan adviseren over de projectvoorstellen.

De internationale activiteiten van de Bouwdienst vallen voor het grootste deel in de eerste twee categorieën.

'Sinds de stormvloedkering zit de complexiteit van de projecten in Nederland in de kostenbeheersing'

regelmatig droog. Schultz: "In 1997 stond de rivier 227 dagen droog over een lengte van 700 kilometer. Dat gaf even paniek. Ter vergelijking: dat is hetzelfde als dat de Rijn van Rotterdam tot Basel geen druppel water meer zou bevatten."

Samen met drie andere Europese instituten en twee Chinese heeft Schultz zich over een deel van dit probleem gebogen. In de provincie Ninxia, 3.500 kilometer vanaf de monding van de Gele Rivier, bleek men te veel irrigatiewater af te tappen voor een landbouwgebied van 225.000 hectare. Hier was juist sprake van wateroverlast. Schultz en de zijnen adviseerden om in Ninxia fors minder water af te tappen. Schultz voegt er nog maar eens een vergelijking aan toe: "Dat is alsof je Nederlanders vraagt water te besparen, zodat de Grieken er in Athene baat bij hebben."

Op de vraag wat de autoriteiten vervolgens met zo'n advies doen, antwoordt Schultz: "Het was voor de Chinezen een eye-opener. Zó hadden ze nog nooit tegen het probleem aangekeken. Toen ze dit in de gaten

kregen, hebben ze de 'waterschapslasten' verhoogd, zodat het water fors duurder werd. Bovendien heeft de Yellow River Commission nu de bevoegdheid om waterquota aan provincies toe te kennen. Door dergelijke maatregelen is de situatie aanzienlijk verbeterd. Dit kan niet alleen op ons conto worden geschreven, maar ik heb wel de illusie dat we een bijdrage aan de totstandkoming van deze besluiten hebben geleverd."

Aziaten zijn met veel dingen bezig, ze willen graag vooruit. Dat geldt volgens Schultz vooral voor de Vietnamezen en de Chinezen. Hij werkt met veel plezier met ze samen. In Zuid-Korea en in Indonesië moet hij meer zijn best doen: "Mensen zeggen daar altijd 'ja', ook als ze 'nee' bedoelen. De truc is om een vraag aan drie of vier verschillende mensen te stellen, dan kom je er ook wel uit." De schaal en de complexiteit van de projecten daar blijven hem boeien. "Dat vind je toch niet meer in Nederland. Sinds de stormvloedkering zit de complexiteit van de projecten 'm hier in de kostenbeheersing. Voor echte vernieuwing moet je in Azië zijn." □

Een flapgate in een kanaal in Indonesië. De flapgates kunnen eenvoudig worden verplaatst, zodat de boeren naar eigen wens water kunnen inlaten of laten wegstromen.

